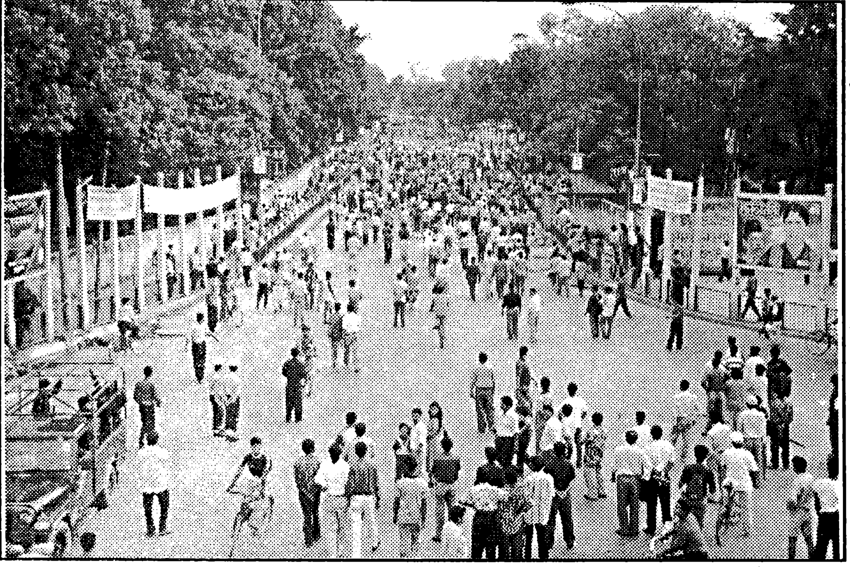
भदौ ३०या

स्वनिग: बन्द

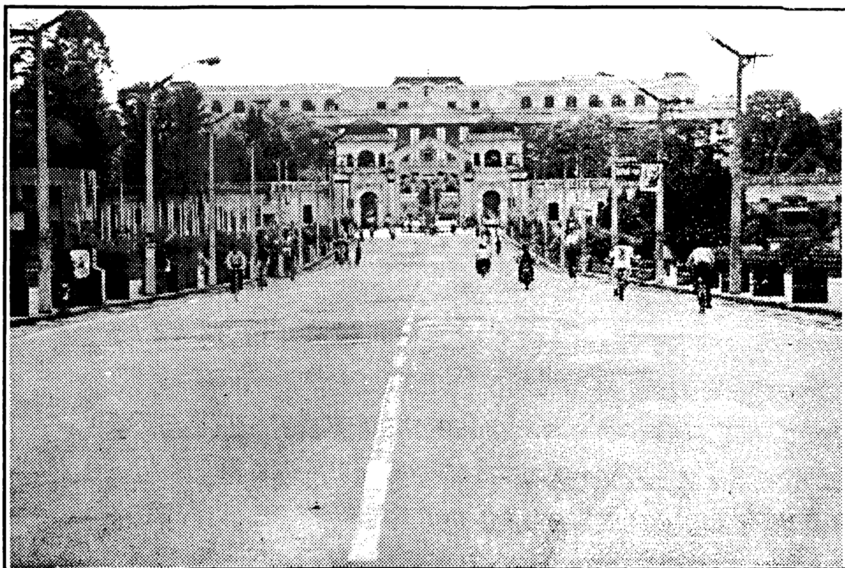
नेपालभाषा संघर्ष समिति

स्वनिगः बन्द कुन्हु निहृनय् वीर अस्पताल न्ह्यःने न्ह्याः वयाच्वंगु जुलुस

स्वनिगः बन्दया ज्वलय् वीर अस्पताल न्ह्यःने टायर च्याकाः विरोध प्वंकाच्वंगु

स्वनिगः बन्द कुन्हुया सिंहदरवारया सुनसान लँपु

'स्वनिगः बन्द' छन्हु न्हयव पिदंगु मशाल जुलुस

सुभाय् !

नेपालभाषा संघर्ष समिति व भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया मंका: इनापय् व थीथी भाषिक संघर्ष समितिया ग्वहालीं कछला १११९ यंलाथ्व:५ (भदौ ३०, २०५६) या "स्वनिगः बन्द" त:जिक ववचा:गु ला जुहे जुल । नापं थुके स्वनिग:या ब्याक्क जनताया सहभागितां याना: भाषिक अधिकार प्राप्तिया संघर्षय् थ्व छगू लोमंकेमफैगु व ऐतिहासिक घटना जुयाबिल । थुकथं महत्वपूर्ण थ्व घटनायात कया: लिपातकं यथार्थ खँ ल्यनाच्वनेमा: धैगु वा:चायेका: थुगु आन्दोलनय् प्रत्यक्ष ब्वतिका:गु थीथी थायूया भाषिक संघर्ष समितितय्पाखें न्ह्यब्व:गु प्रतिवेदनयात छ्यथासं तया: उकि भाषिक कार्यकर्तापिनि मा:गु लिच्व: काये धुंका: उकथंहे भिंका: थ्वैत थुगु सफूचिया रुप बीगु कुत: जुयाच्वंगु खत। जुइफु, अझ नं थुकी छुं द्वंबिद्वं व त्व:फ्यूगु दयेफु । यदि उकथंया छुं दुसा उकियात जिमिगु अज्ञानता जक ख:, मेता गुगु नं कारण मखु धका: थुइकादी "स्वनिग: बन्द" झी दथुइया भाषिक चेतना व एकताया छगू प्रतिक ख: । थुगु सफलताया श्रेयया थुवा: थुकि दुनुगलं निसें ब्वतिकयादीपि छिकपिं सकल भाषा ह्य:मिपिं ख: , थुकिया निंति हानं छक्व: थुगु नेपालभाषा संघर्ष समिते आभार व्वंकाच्वनागु जुल ।

कजि

मल्ल के. सुन्दर

नेपालभाषा संघर्ष समिति

स्वनिगः बन्दया मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

भाषिक अधिकारया सः न्ह्यथनाः स्वनिगःया ब्यांक्कं नेवाःत सतकय् कुहाँवसें न्ह्याकूगु संघर्षया छगू तच्वकं च्वन्ह्यागु घटना खः - १११९ यंलाथ्वः ५ (२०५६ भदौ ३०) या "स्वनिगः बन्द"। नेपालभाषा संघर्ष समिति व भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया मंकाः इनापय् जूगु थुगु बन्द नेवाःतय्सं न्ह्याकावयाच्वंगु आःतक्कया भाषिक आन्दोलनया इवलय् छगू न्हू पलाः खःसा थ्वयानापनापं नेपाःया मेमेगु उत्पीडित जनजाति भाषाभाषीतय् निंतिं थ्व बन्द ज्याइवः छगू न्हापांगु अनुभव खत। सकल भाषाभाषीपिनि समर्थन व सहयोगय् सशक्त कथं क्वचागु थुगु बन्द २०४६ सालया जन-आन्दोलन लिपा स्वनिगःदुने दक्कले उप्वः नागरिकत प्रत्यक्ष सतकय् कुहाँवःगु विरोध प्रदर्शन जुयाबिल । स्वनिगःया थीथी लागाय् स्वनातःगु थीथी भाषिक संघर्ष समितियापाखें थःथःगु लागाय् म्हिताक्यंगु प्रभावकारी नेतृत्वया भूमिका अले स्थानीय जनताया सक्रिय सहभागिता थुगु बन्दया सफलताया मू कारण खः । भाषिक आन्दोलनया इवलय् जूगु थुगु बन्द गुगुं अप्रत्याशित वा हथासं प्वंकूगु लिच्वः मखसें सर्वोच्च अदालतयापाखें नेपालभाषा व मैथिली भाय्या छ्यलाबुलायात कयाः ब्यूगु निषेधात्मक उजनं ब्वलंकूगु जन-असन्तोष व आक्रोशया छगू तच्वःगु जन अभिमतं खत ।

सकसिनं स्यूगु खँ खः,यें महानगरपालिकाया २०५४ सावन १० या बोर्ड मुंज्यायापाखें झीगु मांभाय् नेपालभाषायात नं महानगरपालिकाया ज्याखँय् छ्यलाबुलाया भाय्या धकाः आधिकारिक मान्यता ब्यूगुयात कयाः छथ्वः साम्प्रदायीक पुचलं

सर्वोच्च अदालतय् ब्यूगु मुद्दाय् २०५४ चैत्र ६ कुन्हु न्यायाधीश हरिश्चन्द्र प्रसाद उपाध्यायया याक:चिया इजलासं थुगु मुद्दाया अन्तिम किनारा मजूतले महानगर पालिकाय् नेपालभाषायात आधिकारिक कथं छ्यलेगु÷छ्यलेयेकेगु ज्यामयायेत व मयाँकेत अन्यायपूर्वक अन्तरिम आदेश बिया:हयेवं नेपालभाषा भाषीतय् पुचलय् उघ्रिमय् छगू तं ब्वलंकाब्युगु ख: । गुकिया लिच्वलय् उकुन्हुहे सर्वोच्च अदालतया लुखांनिसें स्व:स्फूर्त कथं पिदंगु छगू विरोध जुलुस असं दगूबहालय् थ्यंका: अन छगू मुंज्याया रुप काल, नापं उगुहे मुंज्याया उजं कथं भाषिक अधिकार संघर्ष समिति (तदर्थ समिति) स्वना: अदालतयापाखें नेपालभाषाया विरुद्ध जूगु पूर्वाग्रहित अन्तरिम आदेशया विरुद्ध जनताय् चेतना थनेत, जनदवाव ब्वलंकेत सतर्क संघर्ष न्ह्याकेया निंतिं छगू पुच: स्वनेमा:गु वा:चायेकल । थ्वहे ज्वलय् नेपालभाषाया थीथी खल: पुच:या प्रतिनिधिपिं, साहित्यकारपिं व भाषासेवीपिनि ११९८ चउलागा: ४ (२०५५ बैशाख ३) कुन्हु प्रदीप्त पुस्तकालयस च्वंगु मुंज्यां नेपालभाषा संघर्ष समिति स्वनेगु ज्या जुल ।

संघर्ष समिति स्वने धुनेवं थ:गु भाला पूवंकेगु ज्वलय् भाषा सम्वन्धि थुगु मुद्दायात कया: यथार्थ खँ जनतायात थुइका बीगु तातुना: थासं थासय् त:धं - चीधं आमसभा, कोण सभा अले सहलह मुंज्या मदीक न्ह्याकेगु, सांसदपिन्त, देया मूमू राजनीतिक पार्टीया नेतापिन्त ज्ञापन-पत्र बीगु अले मुद्दाया सम्वन्धय् नेपालभाषा व खँय् भाषा सफूचा पिकया: न्यंकभन प्रचार प्रसारयायेगु ज्या न्ह्याकल । यल, किपू, ख्वप, थिमि, बुंग, थक्वा: व सक्व लागााय् नं अनया न्ह्यलुवा: नेवा:त जाना: सघर्ष समितित स्वनेगु ज्या थ्वहे ज्वलय् जुयावन । थुज्व:गु संघर्ष समितितय् ग्वसालय् येँदुनेथें मेमेगु लागाय् नं मदिक्क विरोध जुलुस, ब्यानर प्रदर्शन, मशाल जुलुस पिकायेगु ज्या जुल । सर्वोच्च अदालतया ११९९ अनलागा:२ (२०५६ जेठ १८) कुन्हुया उत्प्रेषण आदेशयापाखे नेपालभाषा व मैथिली भाषा स्थानीय निकायदुने आधिकारिक ल्याखं छ्यलेमदु÷ छ्यलेके मदु धका: रीट जारी यानाबीवं देया न्यायपालिका प्रति मनूतय् नुगलय् त:धंगु असन्तोष व अनास्था ब्वलंकाबिल । थुकिं भाषिक कार्यकर्तातय् तंग्वारा कायेकल । उघ्रिमय सर्वोच्च अदालतया निषेधित लागांनिसें विरोध जुलुस पिदन । असनय् वया:

चाहुलाः पसः, बंपसः तीकेगु व फुक्क सवारी साधन दिके ब्यूगु खः । आन्दोलनकारीपिनि तच्वःगु जोश व आक्रोशया न्ह्यःने न्हापा लिपा मेमेगु बन्दया इलय् मजू कथं चिचिधंगु बंपसः तकं गनं तःमदु , अले मोटर साइकल व रिक्सातकं लँय् जूगु मदु । बन्दया ज्वलय् निंथाय् प्यथाय् सवारी चालकत व आन्दोलनकारीतय् दथुइ कचकच जुयाः निगः प्यंगः सवारी साधनया न्हायकँ तज्यात ; गयावःगु आपालं मोटर साइकलया ताःचाः स्वहायेकेगु ज्या नं जुल ।

आन्दोलनकारीत विश्वज्योति, जमलयापाखें वयाः रानीपुखू कुनं राजदरवारया लँपुं थहाँवनाः ज्याथाय् जुलुस न्ह्याकावं वनेवं सुथय् जमलय् प्रहरीया लाठीचार्ज जुल। निम्हप्यम्हेसित ज्वन , जुलुसयात पन । तर, आन्दोलनकारीतय्सं ज्वंपिन्त सात्तुसालाः प्रहरीयापाखें स्वहायेका हल । अथेहे त्रिपुरेश्वरय् ट्रलिबसयात पनेत स्वबले उकिदुने सुपिलाच्वंपिं बन्दुकधारी प्रहरीतयसं अश्रुग्यास कयेकाः मनूतय्त ख्यायेत स्वःगु जक मखसें तुपः धस्वाकाः गोली समेत कयेकेत स्वयेवं संघर्ष समितिया जिम्मेवार मनूत न्ह्यःने वनाः जुलुसयात उघ्रिमय् पनाः टेकुपाखे न्ह्याकाब्युगुलिं बांमलागु गुगुं घटना मजुल । मेखे मचलिइ लँ दथुइ टायर च्याकेत स्वःबले प्रहरींपाखें जूगु लाठीचार्जय् आपालं मनू सामान्य कथं घाःपाः जुल । निम्ह प्यम्हेसित ज्वन । थुब्ले कालिमाति जुजु महेन्द्रया शालीक दुथासंनं अश्रुग्यास त्वःता हल । जुलुसया दथुइ दुहाँवयाच्वंपिं छ्थ्वः प्रायोजित मनूतय्सं थासं थासय् प्रदर्शनकारीतय्त उतेजित याकाः पसः तछ्यायेगु, घाराघुरुयायेगु ज्याय् ग्वाकावयाच्वंगु खःसांनं समितिया दुजःपिं जुलुसया न्ह्यव न्ह्यव च्वनाः उज्वःपिं तत्वतय्त पनेगु व उकथंया ज्यायाकेमबीगु कुतः मदिक्क जुल ।

सुथय् ज्याथां थबहि थहाँ वनाच्वंगु जुलुसया दथुं ब्वाकाहःगु बा.अ. ४०२१ या छ्गः टचाक्सीं घ्वानाः यंगाःया रामकृष्ण रंजित तच्वकं घाःपाः जुइकाः अस्पताल ब्वाकेमाल । (लिपा वयकःया उपचारया निंतिं फुकथंया आर्थिक ग्वहालि नेपालभाष संघर्ष समितिपाखें लःल्हायेगु ज्या नं जुल) सुथसिया ज्याझ्वः क्वचायेकाः छ्गूँ वनाच्वंम्ह नेपालभाषा संघर्ष समितिया उब्लेया दुजः व राजनीतिक कवःया कजि नविन चित्रकार बागबजारय् चायेकाःतःगु छ्गू पसः थुवाःनाप कचमच जूगु घटनाय् प्रहरीं ज्वनाः महेन्द्र प्रहरी क्लबय् कुने यंकल ।

बजाः बन्दयाकेगु ज्या तकनं जुल । लिपा अन छगू आमसभा जूगु खः । अले थ्वकुन्हुनिसें न्हिन्हिं धैथें स्वनिगःदुने थीथीकथंया विरोधया ज्याझ्वःत न्ह्यानावन । गुगु ज्याझ्वःया मंकाः लिच्वः व विकसित स्वरुप कथं न्ह्यज्यागु ज्याझ्वः खः १११९ यंलाथ्वः ५ (२०५६ भदौ ३०)या स्वनिगः बन्द । खतुं थुकथं स्वनिगः बन्द थुज्वःगु ज्याझ्वः ज्वनाः सतक आन्दोलन याये न्ह्यव प्रजातान्त्रिक व सदभावपूर्ण वातावरणय् देदुने व्वलंगु भाषिक समस्या ज्यंकेया निंति श्री ५ या सरकारया ध्यान साले कथं नेपालभाषा संघर्ष समितिपाखे १११९ तछलाथ्वः १० (२०५६ असार ९) कुन्हु वर्तमान संविधानय् दयाच्वंगु भाषिक अधिकार सम्बन्धि विभेदपूर्ण प्रावधान संशोधनयायेयां निंतिं न्यागू वुंदाया माग सार्वजनिक यानाः लिपा देया भूमू राजनीतिक प्रार्टीया नेतातय्त लःल्हायेगु ज्या जूगु खः । थ्वहे झ्वलय् नेपालभाषा संघर्ष समितियात नं दुथ्याकाः भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितियापाखें १११९ दिल्लाथ्वः ७

(२०५६ सावन ३) कुन्हु वंगु छगू प्रतिनिधि मण्डलं प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराई नापलानाः थुगु समस्या ज्यंके कथं नेपाः अधिराज्यया संविधानय् दुगु मगाः मचाः भिंकेत माग याःगु खः । तर, थुखेपाखे सरकारं इलय् गुगुं लिच्वः तकं क्यनेत मस्वःबले जनताया अभिमत कायेत व सरकारयात सतकं दवाव बीत स्वनिगः बन्द छगू वाध्य जुया बिल ।

यैं

१११९ यंलाथ्व ५ बुधवाः कुन्हु जूगु स्वनिगः बन्दया झ्वलय् यैं देय्‌दुने बन्दया आह्वानयासें सघर्ष समितिया दुजःपिं व नेपालभाषाया साहित्यकारपिं, भाषिक कार्यकर्तापिं सुथ न्हापां असनय् मुनाः छगू जुलुस पिथन । उगु जुलुस असं, बालकुमारी , केल, भ्याचाद्यः, न्यत, प्याफः,मरु, चिकंमुगः, लगं, गोफः, वंदे, कालिमाति तक वनाः पसः तिकःजूगु खः । अथेहे चाबही, बौद्ध, जोरपाटी लागाय् नेपाल तामाङ्ग घेदुङ्ग व खास्ती नेवाः खलःया मंकाः कुतलं उगु लागा सुथंनिसें बन्द जुल । थ्वया लिपा थासं थासं पिदंगु थीथी जुलुस यैंदेया मूमू बजाः बाहेक पकनाजः, नयाँबजाः, गल्कोपाखा, कमलपुखू, नक्सा, मैतीदेबी, दिल्ली बजाः, पुतली सतक, त्रिपुरेश्वर , थापाथली ध्यंक बान्हि तक

न्हिनय् वंगलं पिहाँवःगु जुलुस असं, थंहिति, क्षेत्रपाटी, मरु,न्हूसतक, लुँहिति, आरएनएसि, रत्नपार्क, बागबजाः कमलपुखू, ज्ञानेश्वर, मैतिदेवी जुयाः न्ह्यानाच्वंबले दिल्ली बजाः पाःचा क्वय् थ्यंकाः प्रहरीं निखें लाकाः याःगु लाठी चार्जय् आपालं घाःपाः जुल । प्रदर्शनकारी व प्रहरीया दथ्थुया छझाःया ल्वापुइ छम्ह प्रहरी नायव उपरीक्षकया मिखा तज्यात । अनंहे मंकाः खलः, यैँया नायः पद्मरत्न तुलाधर मानवअधिकारवादीया कथं जुलुसया निरीक्षण यायांवयाच्वंबले प्रहरीया लाठीचार्जया विरोधयासें उकियात पनेत वंबले प्रहरी भ्यानय् स्वथना यंकल । अनंहे भाषा कार्यकर्ता केशव चित्रकारपिन्त लाठीचार्ज यानाः ज्वन । जुलुस अन पलख छ्यालब्याल जूसां पलख लिपा हानं मेकथं जुलुस न्ह्याकाः थाय्‌मदुइ दवुलिइ वयाः क्वचायेकेगु ज्या जुल ।

नेपाल तामाङ्ग घेदुङ्ग व खोस्ती नेवाः पुचःया कुतलय् सुथ न्हपां जोरपाटीइ मुनाः छगू कोण सभायासें पिदंगु जुलुसं उगु लागाय् पसः तीइकेगु व यातायात पनेगु ज्या जुल । थ्वहे ज्वलय् स्वंगः टयाक्सीया न्हायकं तज्याःगु दथुइ दथुइ प्रदर्शनकारी व प्रहरीया ल्वापु जुयांतु च्वन । अथेहे न्हिनय् हानं पिदंगु जुलुस चुच्चेपाटी तक्क वनाः खास्तीदुने बःचाधंगु सभा जुयाः क्वचाल । स्वनिगः बन्दया लिच्वलं यानाः थ्वकुन्हु नारायणहिटि लायकूदुने भुटानी विदेशमन्त्रीया जुजु बीरेन्द्रनापया दर्शन भेटया ज्याझ्वः जुइमफुत । अथेहे सुथय् पाँचखालय् शाही नेपाली सेनाया छगू औपचारिक ज्याझ्वलय् ब्वतिकायेत प्रधानमन्त्रीयात मोटर गयाः वनेगु संभावना मदयेवं वाध्य जुयाः हेलिकप्टर गयाः उखेपाखे वनेमाल ।

बन्दया ज्वलय् यैँयदुने जक विश्व किरण शाक्य, ईश्वरलाल श्रेष्ठ, श्यामकाजी श्रेष्ठ, सानु श्रेष्ठ, हरि श्रेष्ठ, सुमन शाही, सानुभाई डंगोल, गणेशप्रसाद श्रेष्ठ, नोर्बु लामा, रामबहादुर खड्का, मुक्तिनाथ फुँयाल, कविन्द्र गिरि, अमरनाथ गुप्ता, श्यामबहादुर मगर व मदनगोपाल रंजितपिन्त ज्वंगु खः ।

थ्वया न्ह्यव बन्दया प्रचार प्रसारया ज्वलय् यंलाथ्वः १ (भदौया २५ गते) नेपालभाषा संघर्ष समिति व भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया मंकाः ग्वसालय् रिपोर्टरस क्लव, पुतली सतकय् छगू पत्रकार सम्मेलनयासें बन्दया थीथी ज्याझ्वःत

पितब्यूगु खः । थ्वकुन्हुहे सनिलय् नेपाल मैथिली परिषदया ग्वसालय् तराईबासीतय् छगू जुलुस टेकु दुवातं पिदना थःने क्वःनेया मूमू लागा चाहुल । कन्हय् कुन्हु यंलाथ्वः२ (भदौ २६ गते)न्हिनय् नेपालभाषा संघर्ष समितिया ग्वसालय् बसन्तपुरं पिदंगु छगू तःजिगु जुसुसं बन्दया सफलताया इनापयासें यें महानगरया मूमू थासय् चाहुला क्षेत्रपाटी दबुली छगू बःचाधंगु आमसभा यानाः क्वचायेकल । यंलाथ्वः ३ (भदौ २७ गते) नेपाल तामाङ्ग घेड्ङ्ग व खास्ति नेवाः पुचःया मंकाः ग्वसालय् सुथय छगू विरोध जुलुस जोरपाटीनिसें चाबही तक पिदनाः खास्तिदुने बःचाधंगु आमसभा जुयाः क्वचाल । सनिलय् न्हू पुचः, भिन्धः त्वाःया ग्वहालिइ उगुहे त्वालं छगू तःजिगु मशाल जुलुस पिदना कालिमाटि सोल्टी दुवाः थ्यंकाः क्वचायेकल । यंलाथ्वः ४ (भदौ २८ गते) सुथय् हाकूगु वसः पुनाः थीथी नेवाः बाजंत वेतालं थानाः थायमदु त्वालं पिदंगु प्रचारात्मक जुलुस न्ह्योखा, न्यत, भिंद्यः, क्वहिति, लगं, भोटेबहाः, तहागल्लि, लुँहिति जुयाः आरएनएसी न्ह्यःने थ्यंकाः क्वचाल । उकुन्हुहे सनिलय् थायमदु त्वालं पिदंगु प्रचारात्मक रिक्सा जुलुस असं , जमः, कमलपुखू, ज्ञानेश्वर, मैतीदेवी, पुलां वानेश्वर, न्हू वानेश्वर, माइतिघर, त्रिपुरेश्वर, न्हूसतक, वंघः, भ्याचाद्यः आदि थासय् चाहुलेगु ज्या जुल । अथेहे यंलाथ्वः ५ (भदौ २९ गते) सनिलय् ओमबहाः , नवहिलदुनें छगू तःधंगु मशाल जुलुस येँया पुलांभन्सा, पाको, न्हू सतक, वंघः, असं , त्यरः चाहुलाः थंहिति क्वचायेकल ।

यल

भाषिक अधिकार संघर्ष समिति , यलया इनाप कथं यंलाथ्वः ५ (भदौ ३०) बुधवाः कुन्हु सुथ न्हापां समितिया दुजःपिं, भाषिक ज्याय् नुगः क्वसाःपिं नेवाःत व गैरनेवाःत मुनाः पिदंगु छगू जुलुस यल देदुने व पिनेया मूमू लँपु जुयाः चान्ह्युन्ह्यू पुच्वय् थ्यनेवं अन प्रहरी पाःबिकाः चलेयाकातःगु साझा बस खनेवं जुलुसय् ब्वति कयाच्वंपिं तंवयेकाः अप्पां कयेकेवं बस गयावःपिं, ड्राइभर, प्रहरी सकलें बिस्यूं वन । उघ्रिमय् समितिया जिम्मेवार मनूतय्सं हुलयात प्वचिनाः गाःबहाःपाखे न्ह्याकेत

सफल जूगुलिं अन उज्व:गु गुगुं बांमलागु घटना मजुल । तर, मा:वहालं वनाच्वंगु जुलुस अनया नेपाल बैंक लिमिटेडया ज्याकू न्ह्य:ने थ्यंनेवं बैंकया छम्ह निम्ह कर्मचारीपिन्सं म्हुतुल्हाना ह:गुया लिच्वलय् अप्पां कयेकूबले उगु ज्याकूया झ्या:या न्ह्यायकं तज्यात। थ्वया लिपा दौबहा:पाखे न्ह्यावंगु जुलुसं अनया मालपोत कार्यालययात "थौं स्वनिग: बन्द कुन्हु छन्हु ज्याकू बन्द यानाब्यू " धका: इनाप यानाच्वच्वं आकाझाका वातावरण क्वानावल, अन अप्पा कयेकेगु व ज्याकूदुनेया फाइल व भौं न्ह्वलाबीगु थ्यंक जुल। थ्वहे इलय् जुलुलयात मंगलय् यंका: क्वचायेकेगु ज्या जुल। बन्दया झ्वलय् यल उप-महानगरपालिकाया वडा ल्या: २० व २१ स ला:गु न:बहा: व श्रीबहालय् लँय् दथुइ लोहँ तया: लँपु पनेगु व छक्व: पतिकं प्रहरीत वया: अनं लोहँ ल्हयायंकेगु या:सां लिपा अन लँ दथुइ मिच्याकाबीवं प्रमुख जिल्ला अधिकारी व प्रहरीया तकं सवारी साधन तक्कनं अनं ह्ययेगु आँट यायेमफुत। सातदोवाटोय् धा:सा प्रदर्शनकारी व प्रहरीनापया ल्वापुइ त:म्ह प्रहरी जवान घा:पा: जुल। अन प्रहरीं ज्वनेधुंकूपिं मनूतय्त नं प्रदर्शनकारीतय् हुलं स्वहायेका हयेत सफल जुल।

थ्व कुन्हु न्हिनय् छता: इलय् हानं इखालखु त्वालं पिदंगु त:जिगु जुलुसं यल देया मूमू लागा चाहिले धुंका: न:बहिलि वया: आमसभा यान्ना: क्वचाल। तर, जुलुस क्वचायेका: छेँय् छेँय् लिहाँवनाच्वंपिं भाषिक कार्यकर्तातय्त जिल्ला प्रशासनया उजनं छुं छां म्वायेक ज्वनेगु यात। थ्व झ्वलय् थ:गु छेँया क्वसं च्वनाच्वंम्ह छुं मस्यूम्ह मचा तकं मधाल , अले बास: न्या:वयाच्वंम्ह मनू नं मधाल , ध्वदुक्वसित लाक्वापाक्व ज्वन। थथे ज्वंपिं मनूतय् थ्यंमथ्यं ल्या: ५३ म्ह दु। गुकि मध्ये गुलिसित ज्वना: पलख लिपाहे त्व:ताहल , गुलिसित चच्छि थानाय् कुना: तच्वकं सास्ना बिया: , मां दिक्व म्हुतुल्हाना: त्वताहल। गुलिखेसित निन्हु प्यन्हु लिपा तिनि त्व:तल। ज्वंपिं मध्ये प्रेम महर्जन(आकाश), ईश्वर माली, आनन्द माली, गंगाराम स्याङ्ताङ्ग व राजकुमार कार्कीपिन्त धा:सा जिल्ला प्रशासनं ५०००÷- तका दां म्हतिं धरौटी तया जक त्व:तेगु ज्या जुल।

स्वनिग: बन्द ता:लाकेगु तातुना: छन्हु न्ह्यव अथे धैगु यंलाथ्व:५ (भदौ२९) मंगलवा: सनिलय् ६ ता: इलय् यल ध्वाखां पिदंगु छगू त:जिगु मशाल जुलुस स्वनिग: बन्दया प्रचारयासें त्वा:त्वा: पतिकं चाहुला: पुच्व:या दुवा:तय् क्वचायेकेगु ज्या जुल

। मशाल जुलुस क्वचायेका: छथ्व: भाषिक कार्यकर्तातय् पुच: अन लिकसं हरिहर भवनसं च्वंगु साझा यातायातया ज्याकुथिइ वना: कन्हय् बन्द कुन्हुयात बस चलेमयायेत इनाप या:वंबले प्रहरीनाप छझा: हालेमाला: वातावरण अतिकं तनावपूर्ण अवस्थाय् थ्यन । मेखे सातदोवाटया लागाय् नेपाल तामाङ्ग घेदुङ्गया ग्वसालय् थ्व कुन्हु सनिलय् जुलुस पिकया: स्वनिग:या बन्द तालेकत इनाप यायेगु ज्या जुल ।

११११९ अनालागा: २ (२०५६ जेठ १८) कुन्हु सर्वोच्च अदालतं नेपालभाषा व मैथिली भाय्या विरुद्ध निर्णय न्यंकेवं तंचा:पिं यल हौग:या छथ्व: भाषीक कार्यकर्तापिन्सं सम्वन्धित न्यायाधीशपिं निम्हेसिया कतांमरि ज्याना: उमित दुवा:तय् यख्खाना: आक्रोश प्वंकेगु शुरु जुइवं नेपालभाषा मंका: खल:, यलया कुतलय् ११११९ अनलागा: ६ (२०५६ जेठ २२) कुन्हु धीथी खल: पुच:या प्रतिनिधिपिं दुथ्या:मु भाषिक अधिकार संघर्ष समिति नीस्वनेगु ज्या जुगु ख: । थ्वया लिपा अनलागा: ११ (जेठ २७) कुन्हु सौग: दवुलिं न्ह्या:गु आमसभा, कोणसभाया ज्याझ्व: मदिक यलया थासं थासय् जुल। अथेहे त:गु सहलह मुंज्या व गोष्ठी जुल । यल संघर्ष समितिया ग्वसालय् अनलागा: १३ (जेठ २९) पिदंगु जुलुस तच्वकं लोसंकेमफै कथंया जुयाबिल । यल ध्वाखां थुगु जुलुस शुरु जुइत्ययेका तच्वकं वावलं नं थुकि ब्वतिकायेत व:पिं यलया जक मखु यैं,ख्वप,थिमि, किपू आदि लागाया मनूत थ्यंकवयेगुलि छ्तिं पा:मजु । द्वलंद्व:या ल्याखय् पिदंगु थुगु जुलुस यलया मूमू थाय् चाहुले धुंका: मंग: लायकू न्ह्य:ने आमसभा जुया: क्वचाल । स्वनिग: बन्दया प्रचारया तातुना: पोष्टर तिक: जूपिन्तं यलया थतित्वालय् थ्यंका: प्रहरीतय्सं "माओवादी" या आरोपय् ज्वंनेगु व कुंकेगु धका: ख्याच्व: बिया: पनेत स्वःसां मा:सा ल्हा:वाना: ल्वायेमा:सां ल्वाये धका: तयार जुइवं आन्दोलनकारीतय् जोश खंबले प्रहरीत थ:थम्हं चिलावनेमाल ।

थुगु समिति न्ह्यलुया: "भाषिक आन्दोलन ग्वहालि मचा पुच:" म्वनेधुनेवं थ्वहे मचा पुच:यापाखें लँय् लँय् वना: हापं म्हयेगु व दिल्लागा: ११ (श्रावण २२) कुन्हु झिंन्यादँ क्वय्यापिं मस्तय्सं जक ब्वतिका:गु त:जिगु जुलुस यलध्वाखां पिदना: यलदे चाहुलेगु यात । अथेहे अनलागा: ७ (जेठ २३) कुन्हु भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया ग्वसालय् यैं न्हूसतकय् जुगु ब्यानर प्रदर्शन ब्वतिकायेत यलंनिसें पिदंगु तच्वकं सशक्तगु जुलुसनं उलिहे लुमंकेबह: खत । थ्वहे जुलुसं याना: न्हूसतकया

ट्राफिक ताईतक थप्प जुल । लिपा प्रहरी व प्रदर्शनकारी निथ्वलं उतेजित जुया: अन छझा: म्हुतुवाना: ल्वापु जुल । लिपा नेतृत्वय् च्वंपिन्सं स्थितियात थुइका: न्हूसतकय् ज:ख: दना: ब्यानर प्रदर्शनयायेगु जक उकुन्या ज्याङ्व: ख:सानं यलं थ्यंक:व:गु थुगु जुलुसया जोश व सहभागिताया स्थितिंयाना: लिपा उगु ज्याङ्व: जुलुस कथं न्ह्याका: वातावरणयात प्वचिगु स्वल ।

थिमि मध्यपुर

स्वनिग: बन्दया न्हि यंलाध्व: ५ कुन्हु नेपालभाषा संघर्ष समित थिमि मध्यपुर या ग्वसालय् थिमिया न्हूलँय् अनया जनतात स्व:स्फूर्तरुपं सुथंनिसें कुहाँवल । नेपालभाषा संघर्ष समिति, थिमि मध्यपुरया ग्वसालय् द्बलंद्ब: मनूया जुलुस पिदन । जुलुस अरनिको राजमार्गया फुक्क सवारी साधन दिका: पस:, कलकारखाना व विद्यालय तिकेगु ज्यायायां न्ह्यज्यात । थ्वहे इवलय् राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र थ्यंका: अन वयाच्वंगु छग: ट्रलि बसयात पनेत स्वबले प्रहरीं निगू राउण्ड गोलि फसय् कयेकल । अतिकं तनावपूर्ण स्थिति ब्वलनेवं प्रदर्शनकारीत व प्रहरीया दथुइ तावायेत ल्वापु जुल । ल्वापुया दथुइ दथुइ प्रहरीं तक्व: कथिं मुइकेगु ज्या यायेवं कथिं कया: अन झिंगुम्ह भाषिक कार्यकर्तापिं घा:पा: जुल । त:म्हेसित प्रहरीं ज्वंगु ख:सां आन्दोलनकारीतय् एकता व साहशया कारणं सकसितं प्रहरीया ल्हातं स्वहायेका हल ।

स्वनिग: बन्दया तयारी कथं यंलाध्व: ४ कुन्हु सनिलय् बोडेया लाछिं छगू त:जिगु मसाल जुलुस पिंदना: नगदे चाहुला थिमि चपाच्व:, बालकुमारी, न्हूलँ व हनुमन्ते तापु तक थ्यंका: क्वचा:गु ख: । अथेहे यंलाध्व: १ कुन्हु थिमिया गुंग: चिभालय् व यंलाध्व: २ कुन्हु नगदेसय् प्रचार प्रसारया ज्याङ्व: न्ह्यात ।

ने.सं ११९८ कौलाध्व: ७ (असोज १२, २०५५) कुन्हु नेपालभाषा संघर्ष समिति, थिमि मध्यपुर स्वने धुंका: थिमि जक मखु नगदे, बोडेतक त:गु सहलह मुंज्या व अन्तरक्रिया जुल । अदालतया निर्णय वयेधुंका: १११९ तछलाध्व: ७ (असार ६, २०५६) आदर्श माध्यमिक विद्यालयया लागादुने छगू त:जिगु अन्तरक्रियाया ज्याङ्व:

जूगु ख: । अथेहे अदालतया निर्णयया विरुद्ध ११११९ दिल्लाथ्व: ५ (सावन १, २०५६) कुन्हु संघर्ष समिति, थिमि मध्यपुरया ग्वसालय् थिमि न्हूलँपुं पिदंगु थीथी खल: पुच:या त:जिगु विरोध जुलुस बोडेतक थ्यंका: क्वचायेकल ।

ख्वप

स्वनिग: बन्दया ज्याझ्व: तालाकेगु झ्वलय् यंलाथ्व: ५ कुन्हु नेपालभाषासंघर्ष समिति, ख्वपया ग्वसालय् सुथंनिसें ख्वप च्यामसिंह त्वालय् ब:चाधंगु छगू कोण सभायासें अनंनिसें त:जिगु जुसुल पिदन । ख्वपया मूमू लागा दत्तात्रयी, सुकुलध्वाखा, ग्व:मरि, क्वा:छेँ , त:मरि, नासमना, भार्वाच्व:, इनागा:, इताछेँ, लाय्कू, चोछेँ, भोलाछेँ,, महालक्ष्मी, जगाति , सूर्यविनायकतक नारा हाला: मदिक्क न्ह्यानाच्वंगु जुलुसया दथुइ छग: टाटा मोवाइलय् दुरु ल्हया ह:गुयात पनेत स्व:बले मोटरया न्हाय्कं त:ज्यात । लिपा जुलुसयात क:घाना: न्ह्य:ने यंकेवं सूर्यविनायक ट्रलिबस पार्कय् छगू आमसभा जुया: क्वचाल । अथेहे सल्लाघारीपाखे वनाच्वंबले ध्वदुगु छग:शाही नेपाली सेनाया मोटर पनेत स्वयेवं उकी च्वनाव:पिं सैनिकतय्सं तुपतं कयेकेत तकं स्व:गु ख: । न्हिनय् हानं दत्तात्रय त्वालं न्ह्यागु जुलुस ख्वपया त्वालं त्वा: चाहुला: लँय् ध्वदुक्व मोटर पनेगु ज्या जूबले निग: प्यंग: मिनिबसया न्हाय्कं तज्यात, मेखे हेपेयाना: लँय् ब्वाकाहयाच्वंगु आपालं टेम्पो व टयाक्सीया ता:चा: स्वाहायेकगु नं उतिकं जुल । लिपा जुलुस हानं दत्तात्रय थ्यंका: क्वचाल ।

स्वनिग: बन्दया प्रचार प्रसारया झ्वलय् यंलाथ्व: ५ मंगलवा: कुन्हु सनिलय् ख्वपया च्याम्हेसिंह त्वालय् मुना: छगू मशाल जुलुस पिदन । उगु जुलुस इनागा: (दूधपाटी) थ्यंका: क्वचा:गु ख: । ११११९ दिल्लागा: ७ (२०५६ श्रावण १८) कुन्हु हाकूगु न्हि हनेकथं दत्तात्रय त्वालं पिदंगु विरोध जुलुस ख्वपदे चाहुला: दत्तात्रय लिथ्यंका: त:जिगु आमसभा जूगु ख: । थ्वया न्ह्यव ४ दिल्लाथ्व (असार ३२) कुन्हु ख्वपया अरनिको सभा भवनय् संघर्ष समितिया ग्वसालय् छगू विशेष अन्तरक्रिया ज्याझ्व: जुल । अथेहे १३ अनलागा: (जेठ २९) कुन्हु ख्वप दत्तात्रयं जुलुस पिदना दे

चाहुले धुंका: अनंतु थ्यंका: आमसभा नं जूगु ख: ।

नेपालभाषा संघर्ष समिति, ख्वप स्वने धुंका: मदिक्क थासं थासय् कोण सभा व प्रचारात्मक साँस्कृति ब्वज्या त:गु जुल ।

किपू-पांगा-नगां

स्वनिग: बन्दया ज्वलय् किपू-पांगा-नगामय् नं तप्यंक लिच्व: लात । संयुक्त भाषा संघर्ष समिति किपुया ग्वसालय् थुगु स्वनिग: बन्दयात ता:लाकेगु तातुना: यानाव:गु आपालं प्रचारात्मक व चेतनामूलक ज्यायापाखें गाक्कं तिब: जुल । सुथंनिसें थुगु लागाय् गुगुं सवारी साधन लँय् जूगु खने मन्त । पस:त कुंकुलामय् तक गनं मचा: । थ्वया छ्न्हु न्ह्यव यंलाथ्व: ५ मंगलवा: (भदौ २९) सनिलय् थुगु समितिया ग्वसालय् पिदंगु त:जिगु मशाल जुलुसं प्यखें बांलागु प्रभाव लाकल । थुगु लागाया थीथी भाषिक खल:, सामाजिक संस्था अले राजनीतिक पार्टीया मनूतय्सं ब्वतिका:गु उगु मशाल जुलुस किपूया क्वाच्वं पिदना पांगाया लाछ्तिक थ्यंका: क्वचाल ।

स्वनिग: बन्दया प्रचार व जनमत क्वातुके कथं थुगु समितियापाखें ११२९ गुंलाथ्व: ९ (५ भदौ २०५६) किपूया चिलंच्व बिहारय् छगू त:जिगु नेवा: मुनाया ग्वसा: ग्व:गु ख: । नेवा: मुनाय् उगु लागाया आपालं मनूतय्सं ब्वति कया: भाषिक आन्दोलनय् थ:गु प्रतिबद्धता क्यन । थथेहे भाषिक चेतना थनेगु तातुना: थुगु समितियापाखें त्रिविविया अडिटोरियमस् दिल्लागा: ३० (श्रावण २६) कुन्हु साँस्कृतिक ब्वज्या नं या:गु ख: । मेखे, थ्व समितियापाखें तछलागा: ९ (असार २३) कुन्हु किपू बजारय् हापं म्हयेत स्व:बले प्रहरीं गैरकानूनी कथं हस्तक्षेपययायेवं निगू पक्षया दथुइ ब्वलंगु ल्वापुइ समितिया दुज:पिन्त प्रहरीं तुप:या चूं दायेगु व ज्वना: थानाय् यंकेगु तकं यात । भाषिक कार्यकर्तापिं सुरन्द्र मानन्धर, सुरेन्द्र महर्जन, अशोक भन्सारी व राजेन्द्र खडगीपिन्सं प्रहरीया बांमलाक कसा नयेमाल। "च्वय्या उजं मदु" धका: अन हापंतकं म्हयेके मबिल । नापं थ्व ज्याझ्वलय्

ब्वतिका:पिं आपालं बुद्धिजीवीपिं, भाषिक कार्यकर्तापिं व संघर्ष समितिया दुज:पिन्तं ज्वना: छङ्गा: थानाय् कुनेगु तकं या:गु खः । तर, किपूया थुगु समितिया दुज:पिं भतिचाहे लिमच्यूसें ध्वया कन्हय् तछ्लागा: १० कुन्हु छन्हु न्ह्यव गन थाय् थ्यंका:. प्रहरीया हस्तक्षेप जूगु खः अनंनिसें हापं म्हयेगु ज्या न्ह्याकल । थुकि भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समिति व नेपालभाषा संघर्ष समिति,यैंया कजिपिन्सं ब्वतिकया बिल । ध्वयानाप नापं थुगु भाषिक आन्दोलनया ज्वलय् थुगु समितिपाखें सहलह, कोण सभा, आमसभाया नं उलिकं ग्वसा: ग्वयेगु ज्या जुल ।

थक्वा:

स्वनिग: बन्दया निंतिं खास याना: स्वनिगलं पिने वनिगु व पिनें थन वइगु मूलुखाथें जुयाच्वंगु थक्वा:या भूमिका अतिकं महत्वपूर्ण जुयाबिल । थनंहे जुया: आपालं सवारी साधनत स्वनिग:दुने दुतपित जुइमागुलिं थुगु लागाया नेवा: जनतातयसं छप्पं छधी जुया: म्हिताक्यंगु भूमिका तच्वकं प्रभावकारी जुल । ध्वकुन्हु सुथय् ५ ता: इलंनिसें थक्वा:या मनूत मूलँपुइ वया: बजा:या पस: तिकेगु व सवारी साधन पनेगु या:जुल । सुथंनिसें लँय् लँय् टायर च्याका: लँपु पनेगु शुरु जुल । प्रहरीत वया: पनेत स्व:सां थक्वा:या जनता छुतिं लिमच्यू । अले जनतातसें गंक गंकनं धेत्ताहे जुया: सवारी न्ह्याकेत स्व:पिनि न्हायूकं तछ्यायेगुनिसें मेमे कथंया तोडफोडया घटना निथाय् प्यथाय् जुल । थुज्व:बले प्रहरी-प्रदर्शनकारी जनताया दथुइ तक्व: त:थाय् ल्वापु जुल । लिपा अझ उप्व: प्रहरीत थ्यंक:वयेवं प्रहरीतयसं आन्दोलन- कारीतयत लित्तुलिना: दायेगु यानाहल , थुलि जुइ धुंका:नं थक्वा:या जनता छुतिंहे लिमच्युगु खना: वैंय्चा:पिं प्रहरीतयसं लँय् सु सु खन उमित निर्ममतापूर्वक दायेगु यात, मनूत धमाधर्म ज्वनेगुनं जुल । छैंय् छैंय् थहाँवना: पत्रिका ब्वनाच्वंपि, थ:गु ज्याकुथिइ च्वना: ज्या यानाच्वंपिं सु नेवा:, सु गैरनेवा: नापलाक्वसित ज्वन । थक्वा:या भाजुपिं दिनेश महर्जन, सुरेश गौत्तम, अशोक गोपाली, श्यामकाजी श्रेष्ठ, पशुपति गोपाली, विकास श्रेष्ठ व ईश्वर श्रेष्ठयात ज्वना: कुन । ईश्वर श्रेष्ठयात धा:सा छन्हु निन्हु जक कुना: लिपा

त्वःतल । ल्यं मेपिं सकसितं सार्वजनिक अपराधया मखुगु मुद्दाय् तक्यंकाबिल ।

नेपालभाषा संघर्ष समिति, थक्वाः ११९९ गुंलागाः ३० (२०५६ भदौ २४) कुन्हु स्वनेगु ज्या जुइ धुनेवंहे उकुन्हुहे दक्षिण पश्चिम लागाया महादेवस्थान, किपुल्चा, बलम्वु, बसिगां, सतुंगः, नैकापतक वंनाः स्वनिगः बन्द तालाकेया निंतिं इनापयायेगु ज्या जुल । उकुन्हुहे सनिलय् थक्वाःदे छगूलिं नायूखिं थानाः स्वनिगः बन्दया सुचं च्वयेकेगु ज्या क्वचायेकल । कन्हय् यंलाथ्वः १ (भदौ २५) कुन्हु थक्वाःया महालक्ष्मी देगः न्ह्यःनेया लाछिइ जूगु ऐतिहासिक आमसभाया ग्वसालं स्वनिगः बन्दया क्वातुगु प्रचारयायेत जक तिबः ब्यूगु मखसें उकियामाः उगु लागाया नेवाःतय् नुगलय् जातिय चेतनायात जुरुजारु थनेगु ज्या यानाबिल । स्वनिगः बन्द कुन्हु थनया छेँखा छेँखा पतिकं सकल राजनीतिक पार्टीया समर्थकपिं "झी नेवाः" धैगु भावना ज्वनाः मंकाः कथं गुकथं कुहाँ वल उकिया निंतिं मनूतय्त ग्वाकेगु व क्वाकेगु ज्या वास्तवय् थ्वहे आमसभां याःगु खः । बन्दया छन्हु न्ह्यव सनिलय् स्वनिगः बन्द सफलयायेगु इनापयासें थक्वाथय् छगू मशाल जुलुस नं पिदन ।

स्वनिगः बन्द धुंकाः

नेपालभाषा संघर्ष समिति व भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया मंकाः इनापय् जूगु ११९९ यंलाथ्वः ५ (२०५६ भदौ ३०) या स्वनिगः बन्दया ज्याझ्वलय् स्वनिगःया सकल जनता सतकय् कुँहावयाः सक्रिय ब्वति कयाब्यूगुलिं यानाः थुगु ज्याझ्वः बिचाःयाःसिबें तःजिक क्वचाल । थीथी खलः,पुचः,भाषिक व जातिय संघ-संस्थाया ज्वःमदुगु सहभागिता अले राजनीतिक आस्थायात छखे तयाः सकलें छप्पं जुयाः न्ह्याकूगु थुगु संघर्ष नेवाःतय् एकताया छगू दसु जुयाबिल । संघर्षय् कुहाँवःपिं कार्यकर्तातय् तं व उत्साह तच्वःसां स्वनिगः बन्द कुन्हु निथाय् प्यथाय् जूगु सामान्य ल्वापु व तोडफोड त्वःता अतिकं शान्तिपूर्वक क्वचाल । अथेखःसां प्रहरीया अनावश्यक हस्तक्षेपं यानाः थक्वाथय्, यें दिल्लीबजाः, थिमि न्हूलँय् भाषिक कार्यकर्तातय्सं माःसां म्वाःसां प्रहरीया सास्ना नयेमाल ।

दक्कले दुःखया खँ, संविधानं बियातःगु अधिकारया दुनेच्वनाः शान्तिपूर्ण रुपं याःगु विरोध प्रदर्शनय् ब्वतिकाःपिन्त प्रहरी व प्रशासनं थासं थासय् आपालं मनूतय्त ज्वनाः कुनेगु यात । ज्वनेगु झ्वलय् थक्वाथय् मनूतय्त तुनलुयाः, दायाः यंकेगु, छ्येँय् छ्येँय् थहाँ वनाः क्वथाय् च्वनाच्वंपिन्त गःपः ज्वनाहयेगु ज्या प्रहरीयापाखें जुल। अथेहे यलय् नं पसः वयाच्वंपिन्त, थःगु छ्येँया लुखाय् दनाच्वंपिन्त जवरजस्ती ज्वनेगु यात । येँया दिल्ली बजारय् प्रहरी हस्तक्षेप पनेत मानवअधिकार वादी निरीक्षकया ल्याखं वंम्ह पद्मरत्न तुलाधरयात तकनं प्रहरी मत्वतल । येँय् झिंछम्ह , थक्वाथं न्हयम्ह व यलं दक्कले उप्वः न्ययेस्वम्ह प्रहरीं ज्वन । ज्वंपिं मध्ये येँय् संघर्ष समितिया तात्कालिन राजनीतिक कवः कजि नविन चित्रकार, ज्ञानु श्रेष्ठ व केशवमान चित्रकारयात सार्वजननिक अपराध ऐन अन्तर्गतया मुद्दाय् तक्यंकल । अथेहे थक्वाःया खुम्ह , यलया न्हयम्हेसित नं थ्वहे अभियोगय् प्रहरीं मुद्दा बिल । यलय् ज्वंपिं मध्ये उप्वःसित थानाय् दुने तच्वकं सास्ना बीगु , "नेवाःतय् राज्य धस्वाकेत स्वःपिं" धैगु आरोप बियाः मांदिक्व म्हुतुल्हायेगु अमानवीय ज्या प्रहरीयापाखें जुल । ज्वंपिन्त जाउलाख्यःया डियसपी ज्यासलय् दुनेतयाः तुतिंहे हे चुइ मफयेक , तप्यंक धस्वामफयेक कसाबीगु यात । तर, उप्वःसित छन्हु, निन्हु पाकाः निम्ह प्यम्ह, निम्ह प्यम्ह यानाः त्वःताहल । अनं मुक्क न्हयम्हेसित जक सार्वजनिक अपराधया मुद्दा बीगु जुल ।

स्वनिगः बन्दया ज्याझ्वलय् ज्वंपिं भाषिक कार्यकर्तापिं न्हय् कुन्हु सुथय् तकनं त्वःता महयेवं उपिं गन कुनातःगु दु धकाः नापलाःवनेगु ज्या जुल । तर, "च्वय्या उजं मदु" धकाः सुयातं नापलाके मब्यू। अथेसां कुनातःपिनि निंतिं नयेत्वनेया निंतिं माःगु बन्दोवस्त समितियापाखें उध्रिमय् यात । अले, प्रहरी हिरासतय् कुनातःपिन्त अन्यायपूर्वक सास्नायाःगुयात कयाः माःथासय् वनाः सःतयेगु, उकियात दिकेत दवाव वीगु ज्या जुल । समितियापाखें तात्कालिन स्थानीय विकास मन्त्री प्रकाशमान सिंह व गृह मन्त्री पूर्णबहादुर खडकानाप माःगु स्वापूतयाः ज्वनातःपिं सकलें त्वःतकेगु पलाः न्ह्याकल । तर, अथे खःसा नं ज्वंपिंन्त त्वःतेगु धाःसा मजू । सरकारयापाखें थुखेपाखे सकारात्मक लिच्वः मक्यंगु वाःचायेकाः १११९ यंलाथ्वः ९ (२०५६ असोज २) कुन्हु वसन्तपुरं तःजिगु विरोध जुलुस

पिकायेगु व मा:सा सार्क खेलकूद जुइगु इलय् हानं स्वनिग: बन्दयायेगु तातुना: उकथंया ज्याझ्व: प्रचारय् वयाच्वंबले नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी एमालेया केन्द्रीय दुज: कृष्णगोपाल श्रेष्ठया विशेष कुतलं अथेहे येँ क्षेत्र नं-७ या नेपाली काँग्रेसया सांसद तीर्थराम डंगोलया ग्वहालीं यंलाथ्व: ९ कुन्हु आइतवा: सरकारी ज्यास: मचा:सां गृहमन्त्री पूर्णबहादुर खडकाया सचिवालय्स नेपालभाषा संघर्ष समितिया कजि व दुज:पिं अथेहे भाषिक अधिकार संयुक्त संघर्ष समितिया कजिपाखें मंका: कथं नापलाना: ज्वनात:पिन्त उघ्रिमय् त्व:तेगु व उमित बीत्यंगु मुद्दा लितकायेत स:तयेगु जुल । गृह सचिव पद्म प्रसाद पोखरेल, प्रहरी महानिरीक्षक अच्यूतकृष्ण खरेल व प्रहरी नायव महानिरीक्षक कृष्णमोहन श्रेष्ठपिंनाप दुगु उगु खँल्हाबल्हाय् समितियापाखें आ: थथें गुगुं सतक आन्दोलनया ज्याझ्व: मयायेगु व सरकारयापाखें ज्वनात:पिन्त त्व:तेगु बचं गृहमन्त्रीजुं बियादिल । थ्वहे सहमति कथं समितिं थ:गु विरोध जुलुसया ज्याझ्व: दिकल । थुलिया दुने यंलाथ्व: ११ (असोज ४) कुन्हु येँय् ज्वना: कुनात:पिन्त त्व:ताहल। मेखे यलय् ज्वंपिं मध्ये गुलिखे भाषिक कार्यकर्तापिं धा:सा अझं कुनात:गु दनिगुलिं उकुन्हुहे समितिया दुज:पिं यल जिल्ला प्रशासक, यल जिल्ला प्रहरी नायव परीक्षक व सरकारी अधिवक्तापिन्त नापलाना: मा:गु कानूनी भ्वं तयार यायेगु दवाव बीवं थ्वया कन्हय् यंलाथ्व १२ कुन्हु यलया ल्यंदुपिंन्त नं त्व:तल।

ज्वंपिंपासापिन्त त्व:तेगु ज्या जूसां संघर्ष समितिनाप गृहमन्त्रीजुं बचं ब्यूकथं प्रहरीं बियात:गु मुद्दा लितकायेगुमजू । तारीखय् तक्यंका तयेगु यात । गुलिसित दां धरौटी कायेगुयात । लिपा ११२० कछलागा: ९ (२०५६ मंसिर१५) कुन्हु तात्कालिन प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराई व गृहमन्त्री पूर्णबहादुर खडकायात नापलाना: थुगु मुद्दा लितकायेगु माग समितियापाखे हानं न्ह्यब्वयेगु जूबले प्रधानमन्त्रीजुं सकारात्मक लिस: बियादीगु ख: । अथेहे समितियापाखे थुगु भाषिक आन्दोलनया झ्वलय् १११९ तछलाथ्व १० (०५६ असार ९) कुन्हु लुँमदिइ धर्ना बिसें सार्वजनिक या:गु संविधान संशोधन सम्बन्धी न्यागू मागयात नं न्ह्यब्वयेगु जुल । थुगु प्रतिनिधि मण्डलय् ब्वतिकयादीम्ह सांसद तीर्थराम डंङ्गोलजुं थ्वहे इलय् थौंकन्हय्या शिक्षाय् संस्कृतया अनिवार्ययात चीकेमा:गु

सः नं तयादीगु खः । प्रतिनिधि मण्डलपाखें न्ह्यब्वःगु सकतां मागयात कयाः माःगु सहलह ब्याकाः ज्यायायेया निंतिं प्रधानमन्त्रीजुं अनहे दीम्ह गृहमन्त्रीजुयात भाला बियादीगु खःसां थ्व सम्वन्धय् स्ो:नियापाखे गृहमन्त्रीनाप तक्वः स्वापूतयाः नं थुखेपाखे आः तक छुंहे पलाः सरकारः खें ल्ह्वनामक्यन ।

थुगु भाषिक आन्दोलनय् थःत ज्वंकाः, कुंकाः नं अझं जाति भाषाया निंतिं थःत पायेत व फ्यायेत न्ह्यचिलोच्वंपिं सकलें झीगु मिंतिं हःपाः कथं खः। वयकःपिनि थुगु भावनायात झीसँ नालेकथं यैंया होटल हारतीस् १११९ कौलाथ्वः१ (२०५६ असोज २२) कुन्हु छगू बचाःधंगु म्हसीका व हना ज्याङ्वः जूगु खत।

अदालतयापाखें भाषा सम्वन्धि मुद्दाय् अन्तरिम आदेश बिसांचिसें खास यानाः स्वनिगःया जनतायात सुसुचितयायेगु व भाषिक चेतना थनाः सतकय् क्वकायेगुलि विशेष यानाः ज्वजलपा प्रा. लिया स्वनिगः सच्छि अले केएटीचया नेवाः इमेज व मेट्रो एफ. एम.या नेवाः ज्याङ्वःया भूमिका च्वछायेबहः । झीगु भाय्या थौं कन्हय् पिदनाच्वंगु छगू जक न्हिपौ "सन्ध्या टाइम्स" थुगु आन्दोलनया ख्वाःपौथें जुयाः तिबः बियावयाच्वंगु लुमंके बहः । स्वनिगः बन्दयायेगु ज्वलय् यैं महानगरपालिकाया नेवाः वडा अध्यक्षपिन्सं माःगु आर्थिक तिबः बियाः अले माः कथं प्रचारया ज्याय् ब्वतिक्याः याःगु रवहालि अतिकं न्ह्यथनेबहः । नापं खुद्रा ब्यापारी संघया पासापिं थःहे न्ह्यचिलाः बन्द तालाकेतं म्हिताक्यंगु भूमिका नं उतिकं लोमंके मफैगु पक्ष खः ।

स्वनिगः बन्द भाषिक अधिकार प्राप्तिया ज्वलय् झीसँ न्ह्याकागु आन्दोलनया छपुलु व झीगु सतक आन्दोलनया न्हापांगु पलाः जक खः । थ्व आन्दोलनया ज्वलय् झीसँ ल्ह्वनागु मागत मध्ये छताहे पूवंगु मदुनि । उलि जक मखु थुज्वःगु माग पूर्वकेगुपाखे सरकारयापाखें छतिंहे नुगः बियाच्वंगु मदु । थौंनं झीगु समस्या थाति लामाच्वंगु व झीगु अधिकार कुण्ठित जुयाच्वंगु सम्वन्धय् राज्यसतापाखें भचाहे संवेदनशिल जुयाः च्यूताः क्यंगु मदुनि । उकिं देया थौंया परिस्थितिं संघर्षया नीतं झीगु पलाः अझं क्वातुकेमानिगु, अझं तच्वयेक न्ह्याकेमानि धकाः न्वानाच्वंगु दु । थःगु जातिय , भाषिक समान अधिकार प्राप्तीया थ्व संघर्षय् स्वनिगः बन्दया ज्वलय् झीसँ ब्वयागु ज्वःमदुगु

एकतायात अङ्ग क्वातुका: आन्दोलनयात न्हू कथं व ताईतक न्ह्याकेत झीत इनं इनाप यानाच्वंगु दु ।

११२० बछलाथ्व: १
(२०५७ बैशाख २३)

अदालतपाखें ब्यूगु अन्तरिम आदेश विरुद्धया जुलुसय् मय्जुपिं

'स्वनिगः बन्द' छन्हु न्हयव पिदंगु मशाल जुलुस

स्वनिगः बन्दया ज्वलय् ज्वनाः कुंपिनि हनाय् जूगु विशेष ज्याझ्वः

स्वनिगः बन्दया ज्वलय् ज्वनाः कुंपिं भाषिक कार्यकर्तापिं

स्वनिगः बन्दया छन्हु न्ह्यः पिहांवःगु विशाल मशाल जुलुस (न्हूसतक)